

Minister van Financiën
Vice-minister-president
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
I M.A. Abbink RE RA
T 070 34 24 444
F 070 34 24 130
E M.Abbink@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 17 september 2009
BETREFT Reactie op adviesaanvraag concept-Aanwijzingen voor subsidieverstrekking

Op 24 juli 2009 ontvingen wij uw verzoek om advies uit te brengen over de concept-Aanwijzingen voor subsidieverstrekking die bij uw brief waren gevoegd.

Positieve waardering

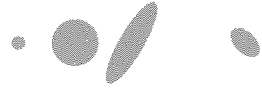
Met belangstelling en waardering hebben wij kennis genomen van de wijze waarop u uw kader voor het financieel beheer rijkssubsidies verder hebt uitgewerkt in de concept-Aanwijzingen voor subsidieverstrekking. Wij hebben geconstateerd dat ons advies van 1 april 2009 door u op veel punten is overgenomen. Deze punten hebben we teruggezien in de nota die u aan de Tweede Kamer heeft gezonden¹ en/of in de thans voorliggende concept-Aanwijzingen. Wij noemen uw aandacht voor de waarborging van de rechtmatigheid en voor de tijdpaden. Daarnaast hebt u de aanwijzingen verder verduidelijkt met meer toelichtende teksten, bijvoorbeeld uw toelichting op het beleid gericht op het tegengaan van misbruik.

Voorbehoud voor lopende ontwikkelingen en afhandelingen

Enkele zaken gerelateerd aan de totstandkoming van deze aanwijzingen zijn echter nog in ontwikkeling. In ons advies maken wij daarom een voorbehoud voor mogelijke wijzigingen die uit die ontwikkelingen voort kunnen vloeien:

- In uw brief en in de Toelichting algemeen op de concept-Aanwijzingen geeft u de context aan waarin de aanwijzingen geplaatst moeten worden. U wijst erop dat de aanwijzingen de elementen uit het uniform subsidiekader bevatten waarvan de toepassing geformaliseerd moet worden. Andere bevoegdheden, bijvoorbeeld ten aanzien van de controle, blijven onveranderd. Daarnaast

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 865 en 31 031, nr. 5

merkt u op dat de nota Kader financieel beheer subsidies onverkort van kracht blijft. De Tweede Kamer moet overigens nog beslissen of zij wel of niet een algemeen overleg over deze nota wil voeren, hetgeen gevolgen kan hebben voor de tekst van de nota en de vertaling ervan in de Aanwijzingen. 2/4

- U meldt ons dat in een nog verder uit te werken leidraad praktische handvatten voor de uitwerking van de elementen van het tegengaan van misbruik zullen worden geboden. Uw planning is om de leidraad gelijktijdig met de aanwijzingen te publiceren. U hebt deze leidraad niet gevoegd bij uw adviesaanvraag maar zegt toe ons over de verdere ontwikkelingen met betrekking tot de leidraad te blijven informeren. Wij stellen dit op prijs, maar merken wel op dat we deze leidraad derhalve niet in ons advies hebben kunnen betrekken.

Zoals u aangeeft in uw brief, zijn in de aanwijzingen alleen veranderingen ten opzichte van de huidige situatie opgenomen en blijven andere bevoegdheden, bijvoorbeeld ten aanzien van de controle, onveranderd. Bij het opstellen van ons advies hebben we hiermee rekening gehouden alsmede met het feit dat de nota Kader financieel beheer subsidies onverkort van kracht blijft. Wij bevelen u aan om daar waar zaken niet zijn opgenomen in de aanwijzingen maar wel een relevant deel uit maken van het M en O-beleid, deze in de leidraad op te nemen. Bij het opstellen van ons advies hebben wij uw concept-Aanwijzingen beschouwd in het kader waarin u dit hebt geplaatst.

Terughoudende inzet bij kleine bedragen

Met u zijn wij van mening dat de beleidsafweging tot het wel of niet inzetten van het subsidie-instrument in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de beleidsverantwoordelijke minister is. Juist daarom lijkt het ons zinvol om in het algemene deel van de toelichting op de Aanwijzingen voor de subsidieverstrekking een korte passage op te nemen die een oproep bevat om, waar mogelijk en zinvol, terughoudend met de inzet van het subsidie-instrument om te gaan, zeker in het geval van subsidies die kleine bedragen behelzen.

Hierbij wijzen we u er op dat van de 70.000 subsidies die volgens uw eigen opgave aan de Tweede Kamer in 2007 door de ministeries zijn verstrekt, het bij ruim 60.000 subsidiebeslissingen ging om kleine subsidies.

Elektronische hulpmiddelen

In ons advies van 1 april 2009 wezen wij er op dat een uniform subsidiekader bij uitstek de gelegenheid biedt voor toepassing van elektronische hulpmiddelen, zoals e-loketten en –formulieren. In uw antwoord van 27 april 2009 geeft u aan dat door

de invoering van het subsidiekader een verdere basis wordt gelegd voor efficiënte informatie-uitwisseling tussen onderdelen van de overheid en voor een efficiënte toepassing van ICT in werkprocessen. Na de implementatie van het subsidiekader zal deze vervolgstap, zoals u dit noemt, nader worden uitgewerkt.

In uw brief aan de Tweede Kamer stipt u weliswaar een efficiënte toepassing van ICT in het subsidieproces aan, maar nadere aandacht voor en uitwerking van deze e-ontwikkeling ontbreekt. Het project Vernieuwing Rijksdienst leunt zwaar op de overstap naar inschakeling van elektronische hulpmiddelen. U geeft zelf aan dat dit nieuwe subsidiekader mogelijke besparingen van 30% administratieve lasten en 20% uitvoeringslasten meebrengt. Niet duidelijk is ons hoe u dit gaat realiseren zonder een expliciete koppeling aan te brengen met modern informatiebeheer. Als die overstap niet vanaf het begin integraal deel uit maakt van een vernieuwing, wordt de kans op een optimaal herontwerp van in casu het subsidieverleningsproces gemist. Bij met name het onderste segment van het nieuwe kader, de subsidies tot € 25.000, - ligt het vanaf de start gebruik maken van e-loketten en e-formulieren uitgesproken voor de hand.

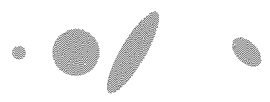
Met een elektronisch ondersteund subsidieverleningsproces kan een database elektronisch gevuld worden, genereert zo'n database zonder noemenswaardige administratieve lasten overzichten, biedt het de basis voor de steekproefsgewijze controle en kan het de benodigde gegevens leveren voor het (financieel) subsidieoverzicht dat u in 2010 aan de Tweede Kamer wilt verstrekken. Uit uw antwoord aan de Tweede Kamer² op vragen over het uniform subsidiekader blijkt dat het kabinet momenteel niet beschikt over een overzicht van subsidies en de daarbij behorende bedragen/financieel belang, voorwaarden, doelen en looptijden. Het ontbreken van een dergelijk overzicht onderstreept het belang van het gebruik van elektronische hulpmiddelen. Wij adviseren u om in dit aan de Tweede Kamer toegezegde overzicht duidelijk aan te geven welke subsidies onder het uniform subsidiekader vallen en wat het financieel belang ervan is.

We dringen er nogmaals aan op een *gelijktijdige* in plaats van een *volgtijdige* ontwikkeling, zeker voor het onderste subsidiesegment.

Sancties

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren blijft de vormgeving van het sanctiebeleid. Wij sluiten aan bij de visie en het advies van het Adviescollege toetsing administratieve lasten (Actal), namelijk dat een sanctiebeleid met relatief hoge boetes een randvoorwaarde is voor een systeem dat gebaseerd is op vertrouwen. Het invoeren van een breed sanctiebeleid vergt echter een wetgevingstraject met een doorlooptijd die ruim de door u gewenste

² Tweede Kamer, 31865, nr. 7, vragen 7 en 26

implementatiedatum zou overschrijden. Wij kunnen ons vinden in de door u gemaakte keuze om ten eerste bewuster met het huidige sanctie-instrumentarium om te gaan, om de beleidsverantwoordelijke ministers de ruimte te geven om waar nodig bovenop dit beleid aanvullende maatregelen te treffen en sancties te ontwikkelen, en om de resultaten van dit sanctiebeleid expliciet bij de komende evaluatie(s) te betrekken.

4/4

Evaluatie

U noemt in uw brief drie punten voor de evaluatie in 2012. U gaat deze evaluatie nog nader uitwerken. In ons advies van 1 april 2009 hadden wij enkele aspecten genoemd, waarvan wij menen dat het zinvol is die in de nadere uitwerking mee te nemen:

- de beleidsmatige mogelijkheden dan wel belemmeringen voor de wensen van de beleidsdirecties;
- de toepasselijkheid van de uniforme berekeningswijzen en kostenbegrippen;
- de uitgevoerde risicoanalyses door de ministeries;
- de toereikende uitvoering en analyse van de steekproefsgewijze controles;
- de betrokkenheid van de (rijks)auditdienst;
- het gebruik van de uitkomsten van die steekproefsgewijze controles;
- de overige aspecten van het M en O-beleid;
- de vorderingen met, dan wel eventuele ervaringen met de elektronische loketten;
- de mate waarin overige efficiencykansen zijn benut;
- de effectiviteit van de door u voorgestelde registratie van misbruik.

Met belangstelling zullen wij kennis nemen van de verdere invoering van het uniform subsidiekader, en zien wij uw informatie over de ontwikkeling van de leidraad Misbruik en oneigenlijk gebruik tegemoet.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris